

ITHACA -hanke, hyvät käytännöt

1.2.2010

VERTAISUUS; ENTINEN ASUKAS KÄY KERTOMASSA OMAA TARINAANSA KUNTOUTUMISESTAAN JA VERTAISTUEN KÄYTTÖ

Tämä hyvä käytäntö nousi esille Ventus kartanossa käynnin yhteydessä. Käytäntö havaittiin henkilökunnan ja asiakkaiden haastatteluiden yhteydessä. Kahdella kokemustutkijalla on myös omakohtaista kokemusta käytännöstä. Lisäksi kävimme yksikössä tekemässä tarkentavia kysymyksiä käytännöistä.

Asiakkaan ollessa kuntoutusjaksolla Ventus kartanossa häneltä kysytään halukkuutta tulla kertomaan omaa tarinaansa puolen vuoden seurantajakson jälkeen sen hetkisille asiakkaille. Mahdollisuus saatetaan kaikkien asiakkaiden tietoisuuteen. Henkilökunta myös soittelee entisille asiakkaille kysellen näiltä halukkuutta tulla kertomaan yksikköön omaa tarinaansa. Vertainen käy kahden – neljän viikon välein niin, että jokaiselle kuukauden mittaiselle kuntoutusjaksolle osuu ainakin yksi vertaisen käynti. Tavoitteena on saada eri kuntoutujia kertomaan omaa selviytymistarinaansa, siten ettei kenenkään tarvitse kuulla samaa tarinaa toistamiseen. Kuntoutusjakson lopussa asiakkaalle kerrotaan, että hän on aina ohi kulkiessaan tervetullut kahville ja kertomaan, mitä hänelle sillä hetkellä kuuluu. Kokemuksemme mukaan entiset asiakkaat pysähtyvät yksikköön esimerkiksi lomamatkoillaan ja tällöin heillä on mahdollisuus kertoa spontaanisti omaa tarinaansa selviytymisestään, toipumisestaan ja nykytilanteestaan. Kokemuksen rintaäänellä kerrottu tarina tukee kuntoutumista, pysäyttää miettimään asioita, antaa motivaatiota ja luo uskoa omaan selviytymiseensä.

Kuntoutusjakson hoito-ohjelma velvoittaa asiakkaitaan tutustumaan kerran kuntoutusjakson aikana paikallisen AA-ryhmän toimintaan. Paikallisen AA-ryhmän edustajat käyvät säännöllisesti kahden viikon välein Ventus kartanossa esittelemässä omaa toimintaansa. Lisäksi yksiköstä on mahdollisuus osallistua tiistaisin ja perjantaisin AA-ryhmän kokouksiin. AA-ryhmä järjestää kuljetuksen näihin kokouksiin.

Vertaisuus -käytännön tavoitteena on ehkäistä asiakkaan laitostumista, ja häntä tuetaan tämän käytännön avulla yksikön ulkopuoliseen vertaistukeen kuntoutusjakson jälkeen. Käytännöllä tuetaan siihen, ettei kukaan jäisi yksin kuntoutusjakson jälkeen.

Käytäntö on toiminut hyvin ja asiakkaat odottavat ja toivovat näitä käyntejä. Yksikön henkilökunta pitää käytäntöä hoidon ja kuntoutumisen jatkuvuuden kannalta ensiarvoisen tärkeänä. Vertaisuutta kunnioitetaan yksikössä niin, että yksikön hallituksessa toimii entinen asiakas.

Tapa, että vertainen käy kertomassa omaa tarinaansa on lähtenyt Sosiaalipsykiatrisen yhdistyksen ja katulähetysseuran aloitteesta 1980 luvun alussa. AA:n vierailukäytäntö on

lähtenyt asiakkaiden aloitteesta. AA-ryhmän vertaistukikäytäntö on ollut käytössä vuodesta 1986 ja vanhat asiakkaat ovat käyneet kertomassa omaa tarinaansa vuodesta 1990.

Tietojemme mukaan tämä käytäntö on voimassa useissa päihdehuollon yksiköissä, esimerkiksi Myllyhoidon hoitohenkilökunta koostuu oman toipumiskokemuksen omaavista henkilöistä ja muista ammattilaisista, jotka osallistuvat tasavertaisesti kuntoutujan hoitoprosessiin.

Suosittelimme vastaavanlaista käytäntöä otettavaksi käyttöön myös psykiatrisissa hoitoyksiköissä. Kokemuksemme mukaan vertaistoiminta auttaa monella tapaa kuntoutumisessa. Keskustelu vertaisen kanssa tuo tiedon, ettei ole yksin ja antaa toivoa selviytymisestä. Käytäntö luo toipumisen ilmapiiriä, vaikkei sairaudesta välttämättä toipuisikaan. Vertaistuki auttaa osaltaan tietämään miten sairauden kanssa tulee toimeen tai mikä toista on auttanut selviytymään. Arvioijaryhmämme on havainnut, ettei psykiatrisissa yksiköissä ole esillä eri vertaistukiryhmistä kertovaa materiaalia.

Edellä mainituin perustein suosittelemme käytäntöä muihin maihin.

Kokkola, 1.2.2010

Hannu Lindholm ja Tom Stenman
Keski-Pohjanmaan kokemustutkijat